

BİR KONYA SEVDALISI: DR. MUSTAFA GÜÇLÜ

78 yıllık hayatımı üç döneme ayırıyorum: Doğumundan İstanbul Üniversitesinde öğrenci olduğum tarihe kadar geçen Konya'daki 20 yıllık **baba ocağı** dönemim (1939-1959), öğrenci olarak İstanbul'da (1959-1965), öğretmen olarak Tokat'ta (1965-1967), üniversite hocası olarak Erzurum'da (1967-1988) geçen 29 yıllık **gurbet dönemim** (1967-1988), profesör olarak Konya'ya dönüşümden günümüze kadar geçen 29 yıllık **Konya'ya dönüş dönemim** (1988-2015). Bu dönemlerin her birisi için beşer ciltten oluşan 15 ciltlik bir hatıra külliyatı yazabilirim. Aslında değişik adlarla yazdıklarım ve basım için bekleyenler bu hayalimin gerçekleşmiş parçaları olarak kabul edilmelidir.

Konya'ya dönüşümden sonra yeni bir ortama girmenin heyecanı, şaşkınlığı ve kararsızlığı içinde yuvarlanıp gitmişim. Hükümet Alanı'ndan Zafer'e kadar yürüdüğümde 'Merhaba...' diyebileceğim bir iki kişiyle karşılaşırsam kendimi mutlu sayıyordum. Oysa bir zamanlar öyle miydi? Neredeyse

'Merhaba' demekten yorulurdum. Yıllarca sonra Tokat'a gittiğimde bile böylesine bir yalnızlık çekmemiştim. Galiba Konya'da zaman bana bir oyun oynuyordu. Elimizden bir şey gelmeyeceğine göre biz de oyunu kuralına göre oynamaya karar verdik. Bu oyunda başarılı olduğumu ifade etmeliyim.

Bir yandan Eğitim Fakültesi Dekanlığı, öbür yandan Fen-Edebiyat Fakültesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığı ve kurucusu olduğum Türk Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi Başkanlığı benim çevreyi keşfetmem ve sınırlarını genişletmem konusunda öncülük eden ortamlar olmuştu.

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

Yeni kültür ortamları oluşuyordu. Bazı gazetelerimizin kültür sayfaları ve fasikül şeklindeki ekleri, bazı derneklerin konferans niteliği taşıyan toplantıları, bu arada sayıları zamanla artacak olan derneklerle yakın ilişkim, daha da önemlisi yıllarca Konya'nın kültür hayatına yön veren o dönemin tek üniversitesi adına düzenlediğim ulusal ve uluslararası toplantılar beni yeni

Dr. Mustafa Güçlü, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Av. Mehmet Ali Uz.

ortamlarla tanıştırdı. **Konya Lisesi Mezunları Derneği** nin kurucu üyesi ve başkanı olmam da bu arada etkili oldu. **Yeni Konya** gazetesinde yedi yıl kadar süren haftalık kültür yazıları köşesi, bir zamanların mevsim adlarına göre okuyucusuyla buluşan 'müthiş' dergisi **Meram** derken pek çok gelişme benim Konya ile olan nikâhımı tazeleyiverdi.

Bana bu ortamı sağlayan güzel insanlardan biri **Av. Mehmet Ali Uz** Bey idi. O günlerde kendisi hem **Yeşilay Derneği** nin hem de **Konya Aydınlar Ocağı** Genel Merkezinin başkanı idi. İki dernek de aynı bina içinde faaliyet gösteriyordu. Burası, Mevlâna Caddesi'ne açılan, Şems Mahallesi'nin Hatuniye Sokağı'nı sol kolunuza aldığınız zaman iki üç kapı sonra çıkılan 3 numaralı bir apartmanın 3 numaralı dairesi idi. Alt kattaki bir sürücü kursunun ders hanelerinden biri de bu derneklerin konferans salonu olarak değerlendiriliyordu. Orada konferanslar mı dinlemedik, konuşmalar mı yapmadık, etli ekmekler mi

yemedik, kömür sobasının etrafında özel sohbetler mi yapmadık, daha neler neler...

O dönemde Aydınlar Ocağı'nın Başkanı Mehmet Ali Uz Bey idi. Yönetim kurulunda ise, çoğunluğuyla orada tanıştığım hemşerilerimiz vardı: Başkan Yardımcısı: **Prof. Dr. Sedat Temur** (Mühendislik Mimarlık Fak.), Sekreter: **Dr. Nuri Ahmet Sezer**, Muhasip: **Mehmet Gökçe** (Yeminli mali müşavir), Veznedar: **Mustafa Taşpınar** (SÜ Yabancı Diller Yüksekokulu öğretim elemanı), Üyeler: Müh. **Ali Naltekin**, **Dr. Mustafa Güçlü**, **Muhammet Bezirci** (Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. Halen doçenttir.) **Dr. Mustafa Akın**. Vefat eden Dr. Mustafa Akın'ın yerine **Dr. Zeki Sayman** getirildi. Başkan Uz, görevini genç bir doktora devretti: Mustafa Güçlü. Kendileriyle daha sonra tanışmıştık. Yanılmıyorsam onun yönetiminde, iş adamlığından çok yazarlığıyla tanıdığım **Mustafa Sinan Ümit** Bey de vardı. Derken Ocağın yeri Zafer'e, bir binanın

üçüncü katına taşındı. Öğrendim ki Mustafa Bey ve arkadaşları salı akşamları Ocaklarında konferanslar düzenliyorlar. Konya'mızda böyle sürekli konferansların verilmesini doğrusu takdirle karşıliyordum.

Konya Aydınlar Ocağı'nın **günümüzdeki yönetim kadrosu** da şu adlardan oluşmaktadır: Başkan: Dr. Mustafa Güçlü, Müh. Ali Naltekin, Mehmet Gökçe, Mustafa Sinan Ümit, Dr. Halil Öztürk, Diş Hekimi Mehmet Emin Mıhoğlu, Av. Abdullah Akçay.

Burada küçük bir notu ekleyelim. Bu konferanslar daha sonra Selçuklu Belediyesi'nin destekleriyle Sille Konağı'nda, yine salı akşamları verilmeye başlanmıştı. Son dönemde ise bu konferanslar İl Halk Kitaplığı'nın salonunda veriliyor. Nitekim, 04 Kasım 2014 tarihinde de ben, Konya atasözleri ve deyimleri üzerine bir konuşma yapmıştım.

Gelelim Mustafa Bey ve arkadaşlarının benim için yapmaya karar verdikleri jest'e... (Türk Dil Kurumu'nun *Türkçe Sözlük*'ü bu *jest* kelimesi için *beklenmedik iyi davranış* anlamını yüklemiş.) Gerçekten de böyle bir haberi alınca hem sevindim hem de duygulandım. Nitekim **23 Mart 2004 Salı** akşamı, Konya Hekim Evi'nin toplantı salonunda güzel bir 'vefa gecesi' yaşatıldı. Akrabalarım, meslektaşlarım, öğrencilerim, Aydınlar Ocağı'nın bazı üyeleri, basındaki dostlarım hep orada idiler.

Mustafa Bey aileme, sevenlerime ve yakınlarımı o gece unutulmaz güzellikte bir dört saati yaşattılar. Konuşmalar, armağan takdimleri, şiirler derken Sayın

Güçlü'nün ve üyesi olduğu Aydınlar Ocağı'nın bilim gücü başarılı bir şekilde ortaya konulmuş oldu. O gece ailemizin de bir araya geldiği güzel bir ortamı da bizlere armağan etti. Dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Özkafa Bey de, seçim çalışmalarına kısa bir ara vererek salonumuza gelmişler ve güzel bir armağanı lütfetmişlerdi. Dönemin Başkanı Sayın Mehmet Ali Uz'un elinden alınan onurluk da unutulmaz hatıraların kapısını açıyordu. Hasılı, o gece ailem ve benim için unutulmaz bir gün oluyordu.

O gece ile ilgili olarak İhsan Kayseri dostumuz *Merhaba* gazetemizin haftalık kültür eki *Akademik Sayfalar*'ında bir de yazı kaleme almıştı: "Saim Sakaoglu'nun 65. Yaşı," 4 (8), 21 Temmuz 2004, 66-67. Kayseri dostumuz yazısına şöyle başlıyordu:

"Konya Aydınlar Ocağı Başkanı Dr. Mustafa Güçlü; Yrd. Doç. Dr. Hasan Özönder, Mustafa Sinan Ümit ve benim de aralarında bulunduğu bir toplantıda Dr. Özönder bizlere, insanları vefatından sonra andığımızı, vefa duygularımızı insanın vefatından sonra dile getirdiğimizi ifade eden güzel konuşmasından esinlenmiş olsa gerek, yeni bir programa başladı."

"Konya Aydınlar Ocağı, Dr. Mustafa Güçlü'nün önderliğinde Konya ve Türk kültürüne hizmeti geçen kişileri anma toplantıları düzenlemektedir. Bunlardan ilk ikisini geçtiğimiz aylarda **Prof. Dr. Saim Sakaoglu'nun 65. Yaşını**, daha sonra da **Lütfü İkiş'in 75. Yaşını** hep birlikte kutladık. Yapılan toplantılarda bir birinden değerli, bir birinden güzel konuşmalar dinledik. İnsan, dostları

hakkında bilmediklerini öğreniyor, bildiklerini ise hafızasında tazeliyor.”

“Bu tür toplantıları düzenlediği için Dr. Mustafa Güçlü ve arkadaşlarımı kutluyorum.” (s. 66)

Sayın Kayseri, o gece bir konuşma yapan eşim Öğr. Gör. Yurdanur Hanım’ın konuşma metni-ne de yazısında aynen yer vermişti.

O günün şerefine benimle ilgili olarak yazılan şiirler de vardı. Bu toplantıdan bir süre sonra aramızdan ayrılan gazeteci dostumuz **Yalçın Dikilitaş**’ın kaleme aldığı iki dörtlükten birini aşağıya alıyorum:

65 YAŞ

*Altmış beş yıl yaşamak, kırk beş yıl yazmak, ne hoş,
Beyinle ve kalemle yanlışı bozmak, ne hoş
Bir yürekli karınca misali düşüp yola
İlme aç beyinlere esmek ve tozmak, ne hoş.*

O geceye katılanlardan, fakültemizin Fransız Dili ve Edebiyatı öğretim üyelerinden **Yrd. Doç. Dr. Tamer Sezer** de bir şiiriyle bizlere katılmıştı. İşte o şiir:

KUTLAMA

*Yaş altmış beş, tam çağın,
Gurur duy, var mı başka güzellik?
Biliyorum ayrılrsa da bedenin,
Bizlerde, ilimle kalır aklın.*

*Yaş haddi önemli değil,
Biz her zaman biliriz haddimizi.
İçtenlik varsa gururlanma, eğer!
Yeter ki güzellikler doldursun kalbimizi.*

*Hayat bir uzun yoldur engellerle dolu,
Gençler bilselerdi keşke doğru yolu,
Siyah, beyaz, turuncu ne güzeldir,
Yeter ki bakan göz güzel güzel göre*

Not: Bu iki şiir, hakkımda yazılan şiirlerin bir araya getirildiği *Dostlar Beni Hatırladı* (Konya 2010) adlı kitabımın 109 ve 110. sayfalarında da yer almaktadır.

İşin ilgi çekici yanı, 65. yaşımın böyle anlamlı bir toplantı ile kutlanması Üniversiteme, Fakülteme ve Bölümüme değil de bir sivil toplum kuruluşuna nasip olmuştu. Haydi, yeri gelmişken bu yalnız bırakılmayı silip süpüren iki üniversitemizi de hatırlatmak isterim: Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi 70. yaşımı, İzmir Gediz Üniversitesi de 75. yaşımı üniversitelerinde birer toplantı ile gündeme getirmişlerdi. Ne mutlu onları ki vefanın adını bayrak gibi göndere çekivermişlerdi.

Sayın Güçlü ile olan dostluğumuz o günden sonra âdeta perçinlenmişti. Aydınlar Ocağı adına Sille’de de, il merkezinde de konferanslar verdim, bazı Salı geceleri de dostlarımız tarafından verilen konferansları dinledim. Bunlardan birini kısaca hatırlatmak isterim.

Mehmet Bildirici, benim komşu mahalleden, ilk ve orta okullardan sınıf arkadaşım. İstanbul Teknik Üniversitesi’nden diploma alarak yüksek inşaat mühendisi oldu. Ancak onun farklı meramı da vardı. Bunlardan biri de tarihî su yapıları idi. İki yıl kadar önce, Aydınlar Ocağı adına Sille’de verdiği konuşmayı ben de dinlemiştim. Orada ilgimi çeken bir konuyu mutlaka hatırlatmalıyım. Sevgili kardeşim Mehmet Bey konuşmasını bitirdikten sonra Mustafa Bey kardeşimin verdiği ek bilgiler doğrusu beni heyecanlandırmıştı. Konya’nın ve Konya ovasının sulanması ile ilgili olarak lütfettiği tarih bilgileri son derece

yararlı olmuştur. Doğrusu bir tıp uzmanının ilimizin su ile olan kucaklaşmasını böylesine bir bilgin gibi sunması, bir yerden sonra, süresi sebebiyle bütün konulara giremeyen Bildirici kardeşime ek bilgilerle katılması son derece sevindirici olmuştur.

Mustafa Bey ile daima toplantılarda karşılaşırız. Elindeki not defterinde, bloknotunda veya çantasında o ayın konferanslarını gösteren bir konuşmacı ve konu listesi bulunur. Hemen size bir adet ileterek o ayın toplantılarına davet ediverir. Bu toplantıların sayısı yüzlerle ifade edilir de kaçıncı yüzün içindeyiz, bilemiyorum.

Mesleğini biliyoruz, tıp doktoru yani hekim... O aynı zamanda bir de hakimdir, biline. Tıbbın ötesine geçince o ruhları ve beyinleri büyüleyen bir hakim olup çıkarır. Sakın unutmayınız, Konya'da pek çok tıbbî meslektaşımız vardır da hakim meslektaş kaç kişi çıkar acaba?

Dr. Mustafa Güçlü'süz bir Konya kültür hayatını düşünmek istemiyorum. Sağlıklı bir ömür dileklerimle.

Bu, Konya kültürü, tarihi, dili ve edebiyatı, coğrafyası, dinî hayatı denilince akan suları durduran 'Güçlü' kardeşimi de birkaç cümle ile tanıtırım.

İlimizin Sarayönü ilçesine bağlı **Kuyulusebil** köyünde dünyaya gelmiştir. Ana yaşı **1.1.1954**, 'kafa kâğıdı' yaşı 1955'tir. **İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden** diploma aldıktan sonra bir süre, artık yeni nesillerin açılımını unutmak üzere olduğu SSK (Sosyal Sigortalar Kurum)'de doktor olarak çalışmaya başlar. Sonra **Selçuk Üniversitesi Tıp Fakül-**

tesi'nde Ortopedi ve Travmatoloji anabilim dalında uzmanlık eğitimi tamamlar ve yeniden SSK'de görev alır. Bir süre de Belediye Sağlık Hastanesi'nde çalıştıktan sonra Numune Hastanesi'ne geçer ve orada başhekim olarak yönetim görevinde bulunur. Son görevi, Ahmet Özcan Caddesi'ndeki Numune Hastanesi Polikliniği'nde sorumlu başhekim yardımcılığı ve **2014 yılında emekli olur**. Halen, Necmeddin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmaktadır.

Eşi ev hanımı olan Dr. Güçlü'nün, ikisi kız olmak üzere dört çocuğu vardır.

Her karşılaşmamızda, resmî yetten uzak, samimiyetle iç içe olan bir eda ile bana, *Saim Hocam* diye seslenmesi, çok sevdiğim, işitirken keyif aldığım bir hitap şeklidir. Bense ona daima, hemen hemen hepimizin yaptığı gibi, *Mustafa Bey* deyiveririm. Bir de küçük ve ayaküstü bir hatıra...

Benim çalışma alanlarımdan biri de ad bilimidir. Bir gün adlarımızdan söz ederken ülkemizde en çok konulan adları saymıştık. Sırada ilk beş erkek adı vardı. Mehmet adı, günümüzün moda söyleyişlerinden olan açık ara öndeydi. İkincisini söylememe fırsat vermeden hemen, 'Elbette Mustafa olacak... Peygamberimizin adı..' Doğruydum. Biz Müslüman Türkler erkek çocuklarına en çok peygamberimizin adlarını koyarlardı: Mehmet, Muhammet, Ahmet, vb.

Nice sağlıklı yıllara... Yeniden yüzlerce konferansı başlatabilmek ve devam ettirebilmek için...

KAYIP HAZİNELERİN İZİNDE: KONYA ERKEK MUALLİM MEKTEBİ ve KÜTÜPHANESİ

İlk Darümuallimin-i Rüşdiye (Ortaokul Öğretmen okulu), 1848'de, İstanbul'da açılmış ardından, sıbyan (ilkokul) mekteplerine öğretmen yetiştirmek amacıyla "Darümuallimin-i İbtidaiye (İlkokul Öğretmen Okulu) Şubesi" 1868'de eğitim vermeye başlamıştır. Konya da ise ilk Darulmuallimin Mektebi 1875'de eğitime başlamıştır.

Okulun açılmasını sağlayan sadrazamlıktan azledildikten sonra Konya valiliğine atanan **Esat Paşa**'dır. Okulun inşasına başlandıktan sonra medresede ders okutan hocalardan kabiliyetli müderrislerden **Sadık Efendi** ve **Parlakzade Ahmet Efendi** gibi hocalara geceleri konağına davet ederek fen dersleri verdi. Böylelikle açacağı okulda görevlendirilecek öğretmenleri de yetiştirdi. Okul açıldıktan sonra da maaş ve masrafları karşılamak üzere hazineden 1000 kuruş tahsisat ayırttı. Ayrıca Darulmuallimine devam eden 50 öğrencinin masrafını da bizzat kendisi üstlendi."⁽¹⁾

Konya Darulmuallimin'i, beş dershaneli bir bina olarak Kürkçü Mahallesi'nde Nizamiye Medresesi'nin arsası üzerine yaptırılmış idi. 1889'da binanın bir bölümü, İdadi (Lise) Mektebi'nin kullanımına verildi.

(1) Hüseyin Köroğlu, Özdemokrat, 15 Mart 1960

1902'de yıkılma tehlikesi gösteren mektep, tamir ihtiyacı göstermiş ve tamirine ise 1904'de başlanılmıştır. 1908'de binanın bir bölümü Rehber-i Hürriyet Mektebi'ne tahsis edilmiştir. Darümuallimin'den sonra bu binada **Rehber-i Hürriyet Mektebi** hizmet vermeye devam etmiş ve 1927 yılında yol çalışmaları sebebiyle bina yıktırılmıştır.)

Darulmuallimin mezunlarından **Mehmet Rüstem Sungur**⁽²⁾ hoca okulla ilgili anılarını şöyle anlatır: "Ben Darulmuallimin'in 2 ve 4 yıllık mezunuyum. Rumi 1303 miladi 1887'de kayıtsız olarak devama başladım Okulumuz Alâeddin tepesinin eteğinde şimdi ki Cumhuriyet meydanında idi. Okul bahçe ile çevrilmişti. Ortada geniş bir salon ve iki yanında muallim-i evvel ve sani odaları ile sınıflar vardı Müdürümüz (Nevşehirli) **Hüseyin Avni Bey**⁽³⁾ idi. Öğretmenimiz **Bozkırlı Süleyman Efendi** medreseden gelme idi. İkiisi de çok bilgili zatlardı. Süleyman Efendi konuşkan değildi, otoritesi zayıftı. Hüseyin Efendi Arapça ve Farsçayı okur, konuşur, yazardı. Fransızca da bilirdi. Riyaziyesi kuvvetli idi.

(2) Ahmet Çelik, Şeyhümuallimin Mehmet Rüstem Sungur (1885-1972), 1 Haziran 2016 C. 16, S. 19, s. 292-297

(3) Ahmet Çelik, Nevşehirli Hüseyin Avni Efendi (1878-1922) ve Ailesi, Akademik Sayfalar, 10 Şubat 2016, C. 16, S. 3, s. 44-48.

Konya Erkek Muallim Mektebi.

1321/1905'de mezun oldum. Öğretmenliğe Antalya'nın Kaş kazasında ve 1323 yılında başladım. 19 kişi mezun olmuştuk. Mezuniyet imtihanlarına vaktin valisi **Faik Bey** de gelirdi, mabeyinden gelme kültürlü bir zat idi. Numaram 41 idi. Sınıflarımızda sıra vardı. Kara tahta ve kürsü mevcuttu. Sıralar gittikçe yükseldi. İki yanından girilir, 8-10 kişi otururdu. Coğrafya dersinde harita kullanırdık. Son sınıfta şu dersleri okuduk: Tecvid, Kur'anı Kerim, Ulumu diniye, Arapça, Farsça, hesap, coğrafya, İslami Tarihi, kavaid-i Türki'ye, kıraat ve imla, hat, usulü tedris ve terbiye-i ahlak. ”⁽⁴⁾

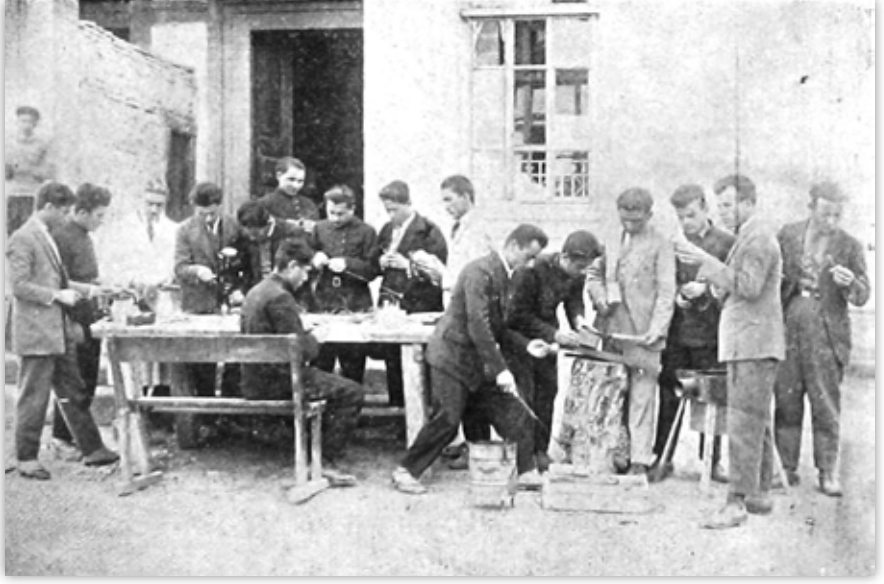
Konya Darülmuallimin Mektebi, 1910'da Mevlânâ Türbesi civarındaki ikinci binasına “geçici kaydıyla” taşındı. 1910-1911 öğretim yılından itibaren okul ikişer yıllık iptidai(ilkokul) ve rüştiye(ortaokul) kısımlarından oluşan leyli(yatılı) bir Darülmual-

limini Rüşti (Ortaokul Öğretmen Okulu) hâline getirildi.

Öğretmen **Ali İhsan Özdemir**⁽⁵⁾ Darülmuallimin ile ilgili anılarını şöyle anlatır: “Ben, Darülmuallimin'e 100 kişilik musabık(yarışmacı) arasından imtihanı kazanarak 1913'te yatılı girdim. Okul, Abdulvahit Çelebi'nin eviydi. Kira ile tutulmuştu. Hiç unutmam yıl 1914 Coğrafya dersindeyim, 2. Sınıftayım, müdür bizi çağırırdı, Polis bekliyordu. Askere alındığımızı söyledi. Hemen cepheye sevk edildik. 1918'de döndüm. Okulu İstasyon yanında Ebuzziya Bey'in beyin köşkünde buldum, devamla başladım. Bir ay sonra Anıt civarında şimdiki taş binasına taşındık. Bu bina daha önce Askeri Rüştiye

(5) Ali İhsan Özdemir: 1310/1894'de Konya'da doğdu. Babası Arzuhalicizade Hacı Şükrü Efendidir. Hamidiye Mektebi ve Konya Darülmuallimin'i bitirdi. 1335/1919'da Konya'da göreve başladı. Birinci dünya harbi ve Kurtuluş savaşına ihtiyat zabiti olarak katıldı. Şehit Sadık, Şehit Fethi Bey, Mahmudiye, Kurtuluş, Altunçeşme, Şehit Muhtar ve Mahmut Şevket Paşa okullarında görev yaptı. Sedirler İlkokulu öğretmeni iken 1946 senesinde emekliye ayrıldı. 1970 yılında vefat etti. Bakınız Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Özlük Arşivi, KMEMK3-45.

(4) Öz Demokrat, 15 Mart 1960

Konya Erkek Muallim Mektebi.

(ortaokul) idi. 1919 da mezun oldum. Müdür **Besim Atalay (1882-1965)**'di. Ondan önce **Ahmet Rasim Bey**'di. 10-12 öğretmen vardı. Riyaziyeye (Matematik'e) **Lütfi Bey** gelirdi. Muktedir bir hocaydı. Vazifesinde gayet titizdi. Bu hal talebenin isyanına yol açtı. Müdür Ahmet Rasim'e "Çantasında şapka var." diye hücum ettiler. İnzibat Meclisi bunların bir kısmını tamamen tart etti, bir kısmını Afyon'a sürdü. Bir kısmı da askere alındı, Hatıralarım arasında böyle kötülerini de var. Ziraat derslerini Fizik öğretmenini Salih Bey okuturdu. Bilgili ve vazifeşinas bir hoca idi."⁽⁶⁾

Darülmualiminin Mektebi'nin son binası ise **Konya Lisesi** olarak kullanılan tarihî binadır. Bina tamamlandıktan sonra Askerî Rüştiye'nin kullanımına verilmiş ve 1920'de Konya Darülmualiminin Mektebi buraya taşınmıştır. Binanın doğu kısmını Darülmualiminin, batı kısmını ise Askerî

Rüştiye kullanmaktaydı. Lozan Antlaşması'ndan sonra Askerî Rüştiye Mektebi İstanbul'a taşınınca bina da tamamen Darülmualimin'e kaldı.

Açıldığı günden itibaren ülkemize yaklaşık 5000 öğretmen kazandıran ve yarım asır faaliyette kalan Konya Darülmualimin/Erkek Muallim Mektebi 1934'de Adana'ya nakledildi.⁽⁷⁾

KONYA ERKEK MUALLİM MEKTEBİ KÜTÜPHANESİ

"Fen Edebiyat, Tıp ve İlahiyat Fakültesi kitap Koleksiyonlarını" kapsayan İstanbul'daki Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Koleksiyonu'nda "Konya Erkek Muallim Mektebi Kütüphanesi" mühürlü kitaplara rastlanmaktadır. Bu kitapların adı geçen Kütüphane kataloğundaki toplam sayısı 131'dir.

Kitapların bulunduğu yer İstanbul Eğitim Enstitüsü Kitaplı-

(6) Öz Demokrat 15 Mart 1960

(7) Selçuk Es, Konya Erkek İlk Öğretmen Lisesi Kapanış Sebebi, Yeni Konya, 19 Nisan 1980

Konya Erkek Muallim Mektebi.

ğıdır. Kayıtlara göre “**Konya Erkek Muallim Mektebi Kütüphanesi**”ne ait kitaplar buraya “**bağış**” yoluyla gelmiştir.

Kitaplarda Latin alfabeli olarak “İstanbul Eğitim Enstitüsü Kitaplığı” ve “**Konya Erkek Muallim Mektebi**” mühürleri dışında Osmanlı Türkçesi ile yazılmış “**Konya Erkek Muallim Mektebi Müdürlüğü Kütüphanesi**” mühürleri de mevcuttur.

Çoğunluğu Osmanlı Türkçesi ile basılı olan katalogdaki “**Konya Erkek Muallim Mektebi Kütüphanesine ait eserler**” şunlardır:

1. Emraz-ı Dahiliyeden Kilye Hastalıkları, Pasteur Valery Rado; Müt.: Mehmed Fuad

2. Karacaoğlan (Halk Şairleri’nden 2. Kitap), Sadettin Nüzhet (Kolağası Ali Efendi’nin Oğlu), 1366/1946

3. Kimya-i Sinaî, İkinci Kısım, M. Azmi (Kimya Mühendisi ve Sanayi Doktoru)

4. Yufka Yürek Osman “Piyes, 1 Perde, Mahmud Esad (1891-

1949) “Yesarı”

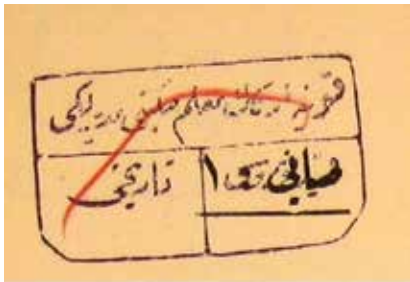
5. Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyeden Şerh-i Kitabü’l-Buyu, Kuyucaklı Atıf Bey (Meclis-i İdare-i Evkaf-ı Hümayun Reisi ve Mektebi Mülkiye-i Mecelle ve Kanun-ı Arazi Muallimi) Not: Eserin iç kapığında ihda (hediye) kaydı ve mührü vardır.

6. Çocuk Ruhiyatı, Robert Eugène Gaupp; Müt.: Mustafa Rahmi “Balaban”

7. Kazma Kuyuyu “Komedi, 1 Perde”, Mahmud Esad (1891-1949) “Yesarı”

8. Çocuk Hıfzısıhhası, Dr. Appert; Aktaran: Muhyiddin Celal (Duru, Kandilli Kız Orta Mektebi Çocuk Bakımı Muallimi)

9. Küçük Türk Tetebbular, Avram (İstanbul Darülfünun’u Müderrislerinden Portekiz Ulum ve Fünun Akademisi Azasından) Galanti Not: Yazar İmzalıdır “Konya Erkek Muallim Mektebi Kütüphanesi”ne takdimemdir, İstanbul, Temmuz 1928, A. Galanti”

10. Terbiye ve Veraset: Sosyolocyâ Tettebbu = Education et heredité, Jean Marie (1854-1888) Guyau; Müt.: Abdullah Cevdet "Karlıdağ"

11. İlim ve Faraziye, Felsefe-i İlmiye, Henri (1854-1912) Poincaré; Müt.: Salih Zeki

12. Müsellesât-ı Müsteviye, Salih Zeki

13. Salnâme-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye,

14. Ruhü'l-Kavânin, Charles de Secondat Baren (1689 - 1755) de Montesquieu; Müt.: Hüseyin Nazım (Divan-ı Umumiye Baş Mütercimi)

15. Ruhü'l-kavânin, Charles de Secondat Baren (1689 - 1755) de Montesquieu; Müt.: Hüseyin Nazım (Düyun-ı Umumiye Baş Mütercimi)

16. Fransızca'dan Türkçe'ye lugatçe-i Felsefe, İsmail Fennî (Dâhiliye Nezâreti Muhasebeciliği'nden mütekaid, 1855-1946) "Ertuğrul"

17. Yazının Usul-i Tedrisi, İsmail Hakkı (İstanbul Darülfünunu Müderrislerinden) "Baltacıoğlu"

18. Alfabe, Kıraat, Yazı ve İmlâ Tedris Usulü,

19. Türkiye'de Orta Tahsil

20. Muharrerât-ı Umumiye-i Adliye

21. Muharrerât-ı Umumiye-i Adliye: 1332 Senesi

22. Tatil-i İşgal "Dram, 1 Perde", Mahmud Esad (1891-1949) "Yesari"

23. Asrî Hülyalar, İbnür-Refik Ahmed Nureddin (1866-1935) "Sekizinci"

24. Tabiat ve İnsan, Max Ge-

orges Schmidt; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

25. Avrupa Milletleri Ruhiyatı, Alfred Fouillée; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

26. Nâsirüddin Şah ve Bâbiler, Süleyman Nazif; nşr.: İlyas (Kanaat Kütübhanesi Sahibi)

27. Kadın - Erkek Irklar Ruhiyatı, Alfred Fouillée; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

28. Nakdül-keîâm fi Akâidi'l-İslâm, Giritî, 1844-1895) Sırrı Paşa (Ankara Valisi)

29. Çocukluk Hıfzıssıhhası: Hal-i Sıhhatde Çocuk, Hasta Çocuk, Dr. Appert; Müt.: Ali Süha "Delilbaşı"

30. Burjuva Jantiyyom = le Bourgeois gentilhomme, Jean Baptiste (1662-1673) Molière; Müt.: Sıraceddin

31. Dağda Bulunmuş Çocuk, Jean-Marc-Gaspard Itard; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

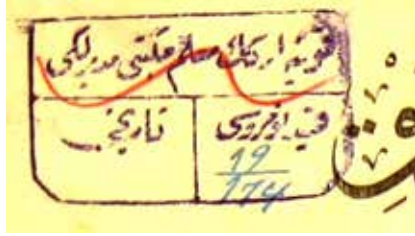
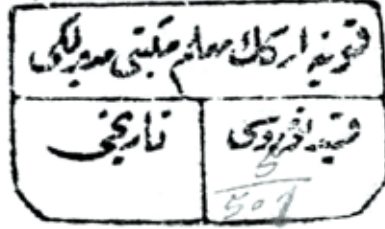
32. Numaralar "Bir Perdelik Manzum Mekteb Temsili", Faruk Nafiz "Çamlıbel"

33. Yeni Hendese-i Mücesseme, Üçüncü Kitap, Müt.: Hasan Fehmi "Çayköy"-Mehmed İzzet

34. Hendese Dersleri, İkinci Kısım: Liselerin İkinci Devresine Mahsusdur, Jacques Salomon Hadamard; Müt.: Ahmed Nazmi "İlker"

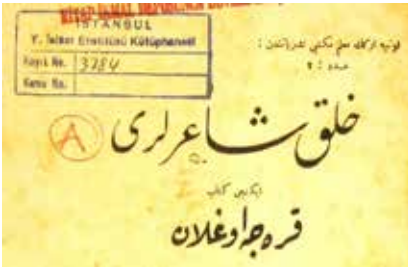
35. Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı, Saadeddin Nüzhet (Konya Erkek Muallim Mektebi Edebiyat muallimi) "Ergün", Mehmed Ferid (Konya Erkek Muallim Mektebi Edebiyat Muallimi)

36. İlk Mekteplerde Terbiye-i Fenniye, Godfroit; Müt.: Harun Reşid "Kocacan"

37. Halk şairleri, birinci kitap, Saadeddin Nüzhet (Konya Erkek Muallim Mektebi Edebiyat Muallimi) "Ergün"

38. Halk şairleri, birinci kitab, Saadeddin Nüzhet (Konya Erkek Muallim Mektebi Edebiyat Muallimi) "Ergun"

39. Tarih-i İslâm, Mahmud Esad bin Emin Seydişehirî (Hazine-i Celile-i Maliye Hukuk Müşaviri)

40. Türkiye Coğrafyası, Hamid Sadı (İstanbul Darülfünunu ve Ticaret Mekteb-i Alisi Coğrafya Muallimi) "Selen"; nşr.: İlyas (Kanaat Kütüphanesi Sahibi)

41. Fenn-i Mesaha-i Arazi ve Topografya, Kırkor "Kömürcan"

42. Siyer-i Nebi, Mehmed Ziya (Kadıköy Erkek ve Kız Orta Mektepleri Din Dersleri Muallimi); nşr.: İbrahim Hilmi

43. Hukuk-ı Düvel, 1862-1918) İbrahim Hakkı Paşa (Maarif Nazırı)

44. İzcilik, General Sir Robert Stephenson Smyth Baden-Powell; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

45. İlk Mekteblere Mahsus Âlât-ı Dersiyeh Rehberi

46. Naima Tarihi, Giridi Mustafa (1652-1715) Naima; intihab: Ali Canib

47. Türk Büyükleri veya Türk Adları, Besim Ahmed (Kütahya mebusu) "Atalay"

48. Fizik, J. (Hiref ve Sanayi Konservatuvarı muallimlerinden Lemonie, Vincent (Sen Lui Lisesi muallimlerinden); Müt.: Kemâl Zâim "Sunel"

49. Fizik, J. (Hiref ve Sanayi Konservatuvarı Muallimlerinden Lemonie, Vincent (Sen Lui Lisesi muallimlerinden); Müt.: Kemâl Zâim "Sunel"

50. Beş Kızlar, İbnü'l-Mümtaz Edib Ali "Baki"

51. Reddül-Muhtâr ale'dürri'l-muhtar, Şerhu Tenvirî'l-Ebsâr, [İbn Abidin, Muhammed Emin b. Ömer b. Abdülaziz](#)

51. İktisad Tarihi, Ernst Joseph (Hale Darülfünun'u müderislerinden) Conrad; Müt.: Mehmed Vehbi "Sarıdağ" (Ankara Serbest Âli Dersler İktisadiyet Müderrisi ve Ticaret Müdür-i Umumisi)

52. Hasan Dağı'nda İlmî Cevalân Ve Aksaray Tarihçesiyle Âsâr-ı Atıkaşı, Sapançalı Muallim Hüsnü

53. Küçük Asya, Charles Texier; Müt.: Ali Suad (10 Nisan 1869 - 19 Eylül 1933)

54. Çocuklara Coğrafya Kıratları: Devre-i Mutavassıta, Faik Sabri (Darülfünun ve Darülmualimîn-i Âliye Coğrafya Muallimi) "Duran"

55. Türkiye'nin Tabii ve İktisadi Coğrafyası, Hamid Sadi (İstanbul Darülfünunu Coğrafya Muallimi) "Selen"

56. Süvari, Pas Cavalier, Caverie, Bopp; Müt.: Mahmud Hakkı Erzincani (Süvari Tatbikat Mektebi Muallimlerinden, Yüzbaşı)

57. Yeni Coğrafya-yı Umranî, Mehmed Burhaneddin (Mekteb-i Mülkiye ve Hadika-i Meşveret Mektebi Coğrafya-yı Umranî Muallimi); nşr.: İlyas (Kanaat Kitabhanesi sahibi)

58. Malumat-ı Hukukiye, Muslihiddin Âdil "Taylan"

59. Arzın Menşei ve Geçirdiği Devirler, Abdülfeyyaz Tevfik (1874 - 1947) "Yergök"

60. Yeni Usul-i Hendese, Üçüncü kitap: Hendese-i Mücesseme, Hüsnü Hâmid (1891-

1975) "Sayman"

61. Muhtasar Kozmografya, Müt.: Salih Zeki

62. Mebadî-i Felsefeden Birinci Kitab, İlmü'n-Nefs, Georges Lespinnasse Fonsegrive; Müt.: Babanzade Ahmed Naim (Telif ve Tercüme Heyeti Azasından)

63. Ruhiyata Medhal, Mustafa Rahmi "Balaban"

64. Bir Sükut-ı Hayal "Komedi 1 Perde", Mahmud Esad (1891-1949) "Yesarı"

65. Yeni ilm-i hayvanat, Telgraf ve Telefon Müdüriyet-i Umumiyesi Mebani ve Levazım Müdürü Hüseyin Remzi (Tarih-i Tabii muallimi ve Posta

66. Kabus "Temaşa, 3 Perde", Halid Ziya (1869-1945) "Uşaklıgil"

67. Muasır Avrupa'da Siyasî ve İçtimai fikirler ve Fikri Cereyanlar, Akçuraoğlu Yusuf

68. Trahom Hakkında Halka Nasayih

69. Notlar ve Kütübanelere Dair Usul-i Tasnif, Celal Esad "Arseven"

70. Öksüzler babası Pastoloji, Fritz Eisler; Müt.: Mustafa Rahmi "Balaban"

71. Prag Spor Pedagojisi Kongresi ve seyahat intibaları, Selim Sırrı (Terbiye-i Bedeniye Müfettiş-i Umumisi) "Tarcan"

72. Türkleştirme, Tekin Alp

73. Dürr-i yekta şerhi, İmamzâde Mehmed Emin

74. Yeni Usul Hendese, ikinci kitab, Salih Zeki, Hâki Hamzasab

75. Hammurabi Kanunu, Avram (İstanbul Darülfünunu müderrislerinden ve Portekiz Ulum ve Fünun Akademisi azasından) Galanti. Not: Yazar İmzalıdır (Konya Erkek Muallim Mektebi Kütüphanesi'ne Takdimemdir, İstanbul, 6 Temmuz 1928, A. Galanti).

76. Nazariyat-ı Musiki, Mehmed Veli (Musiki Muallim Mektebi Müdürü, Viyolonist) "Kanık"

77. Coğrafyada ilk adım, devre-i ulâ (şakirdana mahsus), Faik Sabri (Darülfünun, Mekteb-i Mülkiye ve Darümuallimîn-i Âliye Coğrafya Muallimi) "Duran"

78. Çocuklara Teganni Dersleri, Mehmed Zati "Arca"

79. Hiss-i İnkılab Yahud, Sultan Abdülaziz'in Hal'i İle Sultan Murad-ı Hamis'in Culusu, Merhum Süleyman Paşa (Rumeli Orduları Umum Kumandanı)

80. Hikmet-i Tabiiye-i Umumiyyeden Mebhas-i Elektrik, Salih Zeki

81. Hibetü'l-hakaik, ikinci kısım, Edib Ahmed b. Mahmud Yüknakî, şarihi ve nakili: Necib Asım "Yazıksız"

82. Türk gönlü: Bilinmeyen Büyüklük "Üç Akidlik, Milletçi ve Duygucu Piyes", Dukakinzâde Basri (İlk Parlamentoda Debre Mebusu)

83. Tarih-i Umumî, William Chambers; Müt.: Ahmed Hilmi

84. Hanedan ve Millet, Mehmed Şeref (Edirne Mebusu) "Aykut"

85. Hıfz-ı Sıhhat ve Ahlâk, Paul God; Müt.: Necati

86. Hukuk-i Esasiye, ikinci Cild: Devlet-i Nazariye-i Umumiye, Leon (Bordo Hukuk Fakültesi Reis-i Müderrisini) Duguit; Müt.: Menemenizâde Edhem "Menemenioğlu" (Toloz Darülfünunu Hukuk doktorlarından)

87. Halk Şairleri, İkinci Kitab: Karacaoğlan, Sadettin Nüzhet (Konya Orta ve Erkek Muallim Mektepleri Edebiyat muallimi) "Ergun" Not: Konya Erkek Muallim Mektebi Neşriyatından, aded:2

88. el-Okyanusü'l-basît fi Tercümeti'l-Kamusî'l-Muhît, Ebü't-Tahir Mecdüddin Muhammed b. Yakub b. Muhammed (ö. 817/1415) el-Firuzabadî; Müt.: Mütercim Ahmed Asım Efendi; Tsh. Kitabcı Rizeli Hasan Hilmi, Hasan Tahsin

89. el-Okyanusü'l-Basît fi Tercümeti'l-Kamusî'l-Muhît, Ebü't-Tahir Mecdüddin Muhammed b. Yakub b. Muhammed (ö. 817/1415) el-Firuzabadî; Müt.: Mütercim Ahmed Asım Efendi; tsh. Kitabcı Rizeli Hasan Hilmi, Hasan Tahsin

90. el-Okyanusü'l-Basît fi Tercümeti'l-Kamusî'l-Muhît, Ebü't-Tahir Mecdüddin Muhammed b. Yakub b. Muhammed (ö.

817/1415) el-Firuzabadi; Müt.: Mütercim Ahmed Asım Efendi; Tsh. Kitabcı Rizeli Hasan Hilmi, Hasan Tahsin

91. Müsellesat, Henri (Volter Lisesi Müdürü) Ferval; Müt.: Ali Yar (Darülfünun Fen Fakültesi müderrislerinden)

92. Fizik-i Umumî Dersleri, Cild-i Evvel: Mebhas-i Ziya, Cazi-be, Mayiat, Gazat, Ziya Bahsi Tevfik (İstanbul Darülfünunu Fünun Fakültesi'nde Umumî Fizik Muallimi ve Fizik Müderris Muavini ve İnâs Darülfünunu'nda Fizik Muallimi)

93. Mihanik Dersleri, Apel, Chapuis; Müt.: Ahmed Nazmi "İlker", Hayri "Dener"

94. Mister Pickwick'in Maceraları = les Aventures de Mr. Pickwick, Charles Dickens; Müt.: Kamuran Şerif "Saru"

95. Emraz-ı Zühreviyeden Tehaffuz Belsoğukluğuna ve Frenjiye Yakalanmamak Çaresi, Rıza (Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Muallim Muavinlerinden ve Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane Azasından Operatör) "Nur"

96. Karga ile Tilki "Komedi 1 Perde", Mahmud Esad (1891-1949) "Yesarî"

97. Emraz-ı Dahiliyeden Kilye Hastalıkları, Pasteur Valery Rado; Müt.: Mehmed Fuad

98. Emraz-ı Dahiliyeden Kilye Hastalıkları, Pasteur Valery Rado; Müt.: Mehmed Fuad

99. İlk Büyük Muharrirlerden Şinasi, Ahmed Rasim (1864-1932)

100. İlm-i Hayat-ı Nebâtî, Casimir-Holbert Colomb; Müt.: Seraceddin "Hasırcıoğlu" (Mercan Sultanisi ulum ve tabiiye mualli-

mi)

101. Servetini Tenmiye ve Hüsn-i İdare Sanatı, Paul Leroy Beaulieu; Müt.: Arabzâde Cevdet

102. Tarih-i Umumî Dersleri: Kurun-ı Ulâ, Muhammed Eşref (İzmir Darümuallimîn Muallim-i Evveli)

103. Muhtasar Mekteb Hıfzıs-sıhhası, (Doktor) Celal Abdi (Mülga Ankara Erkek Muallim Mektebi Mekteb Hıfzı's-Sıhhası muallimi)

104. Hikmet-i tabiiye-i Umu-miyeden Mebhas-i Hararet-i Harekiye, Salih Zeki

105. Ressamlara Vücut-i Beşer ve Nisbetleri, Resim muallimi) Kemâl (Mercan Zükur Selçuk Hatun İnâs Sultanileri ve Aksaray Numune Mektebi)

106. Türkler ve Yahudiler Tarihi Siyasi Tedkik, Avram Galanti (İstanbul Darülfünun-ı müderrislerinden ve Portekiz Ulum ve Fünun Akademisi Azasından)

107. Küçük Cemâl "Vatanî, İçtimaî Temsil, Beş Perde", Zeliha Osman "Özen"

108. Tatbikatlı hendese, İlk ve Orta Kız Muallim Mektebi ve Feyz-i Ati Lisesi Muallimlerinden) Mahmud Ekrem (Riyaziye Doktoru)

109. Hayrül-Halef "Piyes 1 Perde", Mahmud Esad (1891-1949) "Yesarî"

110. Şehid Yolunda, Millî Hatıralarım, Cevad Kazım

111. Ana Mektepleri Hıfzıs-sıhhası, Ebu'l-Muhsin Kemâl "Geyangil"

112. Mufassal ve yeni Coğrafya-yı Umumî, Memduh "Selayman"; Nşr.: İlyas (Kanaat Kütübhanesi Sahibi)

113. Yıkılan Müessese, Süleyman Nazif
114. Orta Anadolu'da Yunan mezâlîmi, Üçüncü Kısım
115. Maarif Hakkında Layihalar, 1
116. Yıllık: Türk Deniz Ticareti
117. Mihanik, Hüsnü Hâmid (Darülfünun Hendese-i Resmîye Muallimi ve Mihanik Riyazî Müderris Muavini, 1891-1975) "Sayman"
118. Güzel Yazılar, Süleyman Şevket "Tanlı"
119. Hikmet-i Tabiiye-i Umumiyyeden, Mebhas-i Elastikiyet ve Şariyet, Salih Zeki
120. Matbuat ve Matbaalar Kanunu
121. el-Muhtasarat fi Mesâilî't-Taharat ve'l-İbadat, Mehmed Zihni, Kanaat Kütüphanesi
122. Azerbeycan Misâk-ı Millisi: 28 Mayıs, İstiklal Beyannamesinin Tahlili, Mehmedzâde Mirza Bala
123. Alman Hayat-ı İrfanı, "Muslihiddin" Adil (Tedrisat-ı Tâliye Müdür-i Umumisi) "Taylan"
124. Gramer Hakkında Rapor,
125. Büyük Baba "Piyas, 2 Perde", İbnür-Refik Ahmed Nuredin (1866-1935) "Sekizinci"
126. Çocuğun Sihat Defteri, Jerome; Müt.: Muhyiddin Celal "Duru"
127. Hendese-i Murakkame, Dördüncü Kitab, E. Schlessler; Müt.: Hasan Fehmi "Çayköy" - Süleyman Sırrı "Bece"
128. Talim-i hesap, İkinci Kısım, ; Müt.: Ali Nihad (Rehber-i Tahsil Mektebi Hesab Muallimi), Abdülaziz (Selanik'de Yedigâr-ı Terakki Mektebiyle Leyli ve Niharî Ticaret Mektebi Hesab muallimlerinden)
129. Tarih-i Siyasi-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye, "Mehmed" Kamil Paşa (Sadrazam)
130. Tarih-i Siyasi-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye, "Mehmed" Kamil Paşa (Sadrazam)
131. İlm-i Emraz-i Dahiliyye, İntanî Hastalıklar, Charles Alfred Henri Dopter; Müt.: Esad Raşid "Tuğsavul"

Kaynak:

Hüseyin Köroğlu, Özdemokrat, 15 Mart 1960
 Kerim Sarıçelik, Konya'da Modern Eğitim Kurumları. (1869 - 1919), Konya 2010
 Selçuk Es, Konya Erkek İlk Öğretmen Lisesi Kapanış Sebebi, Yeni Konya, 19 Nisan 1980
<http://katalog.marmara.edu.tr/yordambt/yordam.php?dilsecim=0&-vt=YordamBT&>

D U Y U R U

Saygıdeğer Akademik Sayfalar Yazar ve Okurları

17. cildimize bu sayımızda ara veriyoruz.
 Yazarlarımızın tatil çıkmaları sebebiyle yazılarına ara vermeleri,
 Akademik Sayfalar'ın da tatilini zaruri kılmaktadır.
 Eylül ayı ortasına kadar sürdüreceğimiz bu zaruri tatil için
 hoşgörünüze sızgırırız. Saygılarımızla...